Cinquième Année ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԳԱՇԻՐԷ 24 ՍԵՊՏ· 7 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1903

Խմբագրութեան վերաբերեալ հաստարակի գրութիւնները ուղղել հետեւեալ հասցէին

Rédaction du Journal
« ARCHALOUYCE »
Le Caire (Egypte)

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնք ետ չեն տրուիր։

ԱՐՁԱԼՈՒՅՍ

ԿԻՍԱՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե· ԹՈՓՈՒԶԵԱՆ

Դրամ պարունակող նամակներ պէտք է ուղղել հետեւեալ հասցէին

E. TORGOMIAN
Direct. - propr. du journal Arménien
ARCHALOUYCE
LE CAIRE (EGYPTE)

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
կառնիկ վճարելի է։

ԿԻՊՐՈՍ ԿՂԶԻ

... Խմբագրութիւն «Արշալոյսի»·

Զեր ինձ յանձնած «Կիպրոս Կղզի» գրքոյկը կարդացի մեծաւ հաճոյքով·

ԲԱԿՈՒՐԱՆ անունը վաղուց ծանօթ է ամենուս· անոր ազգային թերթերու մէջ գրած հետաքրքրական յօդուածները, մանաւանդ յատկապէս ողբացեալ «Արաքս» հանդէսի մէջ երեւցածները մեծ տպաւորութիւն թողուցած են ընթերցողաց վրայ· Տիար Բակուրան –Կիպրոս Կղզիի հեղինակը– միշտ մտքի անկիւններէն չանացած է կոտր մը թուղթի կոտր ձեռք բերել, որ Ազգ· Պատմութեան լոյս մ'ընծայէ· յարգելի գրագէտը սիրահար մ'է Կիպրեան անցեալին, ինչպէս բնական է ամէն հայրենասէրներու· սակայն Բակուրանը հասարակ հայրենասէրներուն չի նմանիր, նա հայրենի յիշատակներու խորերը կ'ընկղմի, հնախոյզի մը նմանութեամբ կը պրպտէ հայութեան սրտի են սիրելի նիւթերը և իւր ճարտար գրչով երեւան կը հանէ· Նարեկացիի նման անկեղծ ու ջերմեռանդ սիրով կը ճենճերի հայրենասիրական տենդով· Բակուրանի լեզուն ու բաւչանքը կը փայլի իւր բոլոր գրութեանց մէջ·

Մեր գրագէտներէն խիստ քիչերն ընտրած են Տիար Բակուրանի սիրած նիւթերուն վրայ գրելու·

Կիպրոս Կղզիի յարգելի հեղինակը հրատարակած է մի քանի եւրոպական լեզուներու և պատահած յիշատակարաններու թարգմանութիւններն ամենայն հարազատութեամբ հայերէնի թարգմանած է, որով կ'ապացուցանէ թէ՝ այդ հայերէն գրականութեան ամենահմուտ գրող մ'է·

Բակուրանի՝ ինչպէս ամէն գրածները, նոյնպէս և «Կիպրոս Կղզի»՝ կ'արժէ որ ամէն հայ անհատ կարդայ և իւր գրադարանի արժանաւոր գրքերուս շարքին մէջ պահէ·

Եթէ երբէք ներկայ քաղաքականութեան տխուր հանգամանքները ներքին Տիար Բակուրանի, պիտի առաջարկէի մեր հարուստ հայրենասէրներուն որ նիւթապէս օգնէին այս հայրենասէր գրագէտին, որպէս զի կարող ըլլար նաեւ, ոչ միայն Կիլիկիոյ յիշատակները պրպտելու, կամ թէ Կիպրոս Կղզիի մէջ գաղթականութիւն հաստատող անցեալ ու ներկայ հայութեան վիճակի հետ Կղզիի աշխարհագրական դիրքն, օդն ու ջուրն, արտադրութիւնն ու ներմուծութիւնն, նիստ ու կացը նկարագրելու – զորս ապացոյց են թէ յարգելի հեղինակը չէ կարող հանգիստ մնալ, իւր ունեցած հմտութիւնը հրաբուխի նման կը ժայթքէ իւր ներսէն և կ'ուզէ չարունակ գրել իւր ուսումնասիրութիւնները, ազգին և պատմութեան ծառայութիւն մատուցանելու մտօք – այլ հայաստանի ամէն կողմերը պտըտէր ու նորանոր յայտնութիւններ երեւան հաներ, որովհետեւ ինչպէս վերեւ յիշեցինք, ամէն այս յատկութիւնները ունեցող գրագէտներ յանձն չեն առներ իրենց անձը այսպիսի դժուարութեանց ենթարկելու·

Անցեալին մէջ՝ յիշատակարաններ ուսումնասիրելու փափաք ունեցողներէն ծանօթ են Մեծ՝ Ղեւոնդ Վարդապետ Փիրղալէմեան և Արսէն Վարդապետ Թօխմախեան, յորոց առաջինը մօտ երեսուն տարի չարաչար աշխատեցաւ, բայց որովհետեւ այնքան հմտութիւն չունէր բացի հասարակ հայերէն գիտնալէ՝ ծանօթ չէր օտար լեզուներու, ահագին անտիպ գործեր թողուց, որոնք տակաւին ուսումնասիրութեան և վերաքննութեան կարօտ գործեր են· իսկ վերջինը –Թօխմախեանը– Քաղաքական տըխուր պատահարներու զոհն եղաւ·

Երբեմն Սրուանձտեանց Գարեգին Եպիսկոպոսն էր որ այնքան անուշ ու վառ կենդանի գոյներով կը նկարագրէր իւր պատահած վայրերը, որոյ գրածները միշտ թարմ ու կենդանի պիտի մնան՝ ցորչափ ապրելու լեզի հայ գրականութիւնը· Գարեգին Եպիսկոպոսի ընտրած նիւթերը միշտ Հայու սըրտի հետ խօսողներն են· Նա այնքան յաջողած էր գրելու մէջ, որ օտարներէն ալ գնահատուեցաւ· որովհետեւ Սրուանձտեանը գրականութեան հետ օժտուած էր նաև բնաւիր խելքով ու հանճարով· ինչպէս իւր բոլոր գրութեանց մէջն ալ կը փայլեցնէ· իսկ Բակուրանը տարբեր քաղցրութիւն մը կը ներշնչէ իւր ընթերցողաց· Ան ընտրած է անուշադրոյր ծաղիկներէն կազմել իւր պատրաստած փնջիկները· Ընթերցողը չի յագենար անոր ծաղկեփունջերու գեղեցկատես կազմութիւնները դիտելէ ու հոտոտելէ· Մանաւանդ այս առաւելութեամբ, որ Բակուրանը պատկան և աշխարհագրական հմտութեամբ աւելի կը հասնի իւր իմաստասիրութիւնները· Մանագիտութիւն մը՝ որով գրողն գրչէն առատօրէն աղբիւր մը կարտադրէ· Վերջապէս Բակուրանը մեր գրագէտներու մէջ այն գրական գեմքն է, որ խորշոմելու կամ ծերանալու բնոյթը չունի, ինչպէս չունեցան Խորենացին, եզնիկը, Ղեւոնդը և այլն ընտիր Հայ մատենագիրներ·

Ինչպէս յիշեցինք, Փիրղալէմեանը հրատարակած էր իւր ընտրած ճիւղին մէջ, բայց ամենաքուն սիրող մ'էր, մանաւանդ չարչար և յամառ աշխատող մը· Վերջին տարիներու մէջ իւր գործերէն մաս առ մաս կը յանձնէր Թօխմախեանին ուսումնասիրելու համար, սակայն հանգամանքները չը ներեցին և Թօխմախեանին որ կարող լիներ կարդադրելու, հետեւաբար անհետանք մնացին իրենց աշխատասիրութիւնները (*)·

Իրրեւ լուրջ և չահեկան գրութիւններ, մեծ հաճոյքով կը կարդացուին Տիար Բակուրանի բոլոր ուսումնասիրութիւնները· փափաքելի է որ իր բոլոր աշխատութիւնները մէկ գրքի մէջ արտատպուէին և եթէ տակաւին անտիպ գործեր ունի, անոնք ալ հրատարակութեան տրուէին, որոնք ի հարկէ նիւթական մեծամեծ զոհողութեանց կը կարօտին·

Օրական պատուռ մը հայի կարօտ Հայ գրագետն ուստի՞ հոգայ այդ մեծագումար ծախքերը·

— Որքա՞ն գովելի կը լիներ եթէ ազատ միլիոպատրերու մէջ Հրատարակչական ընկերութիւններ կազմակերպելու, ինչպես են Ռուսահայոց եղբայրները փորձով ցոյց տուին իրենց այս գովելի ձեռնարկի օգտակարութիւնները, բայց չախչախիչ ձեռներ խորտակեցին Ռուսահայոց ամէն բարեպատակ ու յառաջադիմական հաստատութիւնները, որոնք ծանօթ են մեր ընթերցողաց· և որպիսի միլոններու վրայ խորհիլն իսկ հառաչախառն անէծքներ կը արտահանեն զգայուն սրտերէ·

Ռուսահայոց՝ ուր ամէն մարդասիրական և բարեգործական հաստատութեանց հետ պիտի կրծանեն մեր Ազգի գաբերէ ի վեր ունեցած ազատ եկեղեցին, ալ ինչ յոյս ունենալու ենք այսուհետեւ այնտեղի բազմահարուստ ու բազմահայ միլիոպատրեըն·

Իսկ երբ հոս Եգիպտոսի մէջ Ամերիկայ, Ռուսանիա, Պուլկարիա և զանազան Հայ գաղթավայրեր ազատ են բարեգործական և հանրային չահեկան ընկերութիւններ կազմակերպելու, ինչո՞ւ զանգաղինք ուրեմն այս ամէն ազատ վայրերու մէջ հաստատելու և Հրատարակչական ընկերութիւններ, ձեռնարկ մը, որ միանգամայն կ'անմահացնէ և ընկերութեան անունն ու գործերը· ձեռնարկ մը, որով չատ մը թագուն մնացած հանրային հետաքրքրութեան արժանի եղող չահեկան գործեր իլոյս պիտի ընծայուի· Այս պակասութեան պատճառաւ, արդեօք անցեալին մէջ քանի՞ քահիներ, Տէվկանցիներ և Բակուրաններ մոռացութեան ու կորստեան մատնուած են· գէթ հասկցող դասակարգի անձինք միանան ու քաջալերեն Բակուրաններ·

Մաղթենք ուրեմն, որ այսպիսի բարենպատակ ձեռնարկներ սիրէ Հայ ժողովուրդը·

Յաջողութիւն Բակուրանի և իւր ընտիր գործոց·

Ա. Ք. Շ.

Գահիրէ 1903 Հոկտ. 3

(*) Ինչպէս իմացած ենք՝ Թօխմախեանի և Փիրղալէմեանի հաւաքած յիշատակարաններէն մաս մը յանձնուած է Հայոց Հայրիկին։

ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՓԱՋԻՆ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսիոյ Հայ Եկեղեցւոց կալուածներուն վարչութեան կիզրոնացման մասին հրատարակուած կայս. Հրամանագրին թարգմանութիւնը ըրած են զանազան թերթեր, որ հետեւեալն է։

1. Հայ լուսաւորչական եկեղեցւոց կալուածները պատշաճաւոր նախարարութիւններուն յանձնուելով իրագործել, հետեւեալ հիմանց վրայ։

(1) Հայ լուսաւորչական եկեղեցիներու, վանքերու, հոգեւոր հաստատութիւններու եւ հոգեւոր դպրոցներու պատկանող բոլոր անշարժ կալուածները։ Բդ· եւ Դրդ· յօդուածներով առաջ բերուած բացառութիւններէն զատ, առնել՝ առանձին հաստատուած կանոններով, որոշուած կարգով, սոյն գաւանութեան հոգեւորականութեան եւ հոգեւոր հաստատութիւններու ձեռքէն եւ յանձնել երկրագործութեան եւ Պետական կալուածներու նախարարին վարչութեանը, իսկ յիշեալ հաստատութիւններու պատկանող դրամագլուխները՝ ներքին գործերու նախարարի վարչութեանը, պահպանելով Հայ լուսաւորչական եկեղեցւոյ սեփականատիրութեան իրաւունքն այդ կալուածներու եւ դրամագլուխներու նկատմամբ։

(2) Երկրագործութեան եւ պետական կալուածներու նախարարի վարչութեանը պիտի յանձնուին Հայ Լուսաւորչական եկեղեցւոյ հետեւեալ կայքերը։

Ա. Ինչպէս բնակուած, նոյնպէս եւ անբնակ հոգերը, ինչ անուան եւ տեսակի որ ըլլան ատոնք նմանապէս առանձին անտառները, դաշտերը, արօտատեղիները, եւն.։ Ասոնցմէ բացառութիւն են սակայն գեղի այն տարածութիւնները, որոնք կը գտնուին եկեղեցիներու, վանքերու, ազօթատներու, տներու եւայլ չէնքերու տակ, որ քանած են առաջնորդները, հոգեւոր հիմնարկութիւնները, ինչպէս քաղաքային, այնպէս եւ գիւղական ծխատէր հոգեւորականութիւնը եւ հոգեւոր դպրոցները. այն հոգերը, որոնք կը գտնուին եկեղեցիներու եւ դերեզմանատներու բակերուն մէջ, եւ վերջապէս հոգեւորականութեան ձեռքը գտնուած այն հողաբաժինները, որոնց վրայ կան այգիներ, բանջարանոցներ, կը կատարուի վարուցանք եւն երեք դէսեատինէն ոչ աւելի տարածութեամբ իւրաքանչիւր եկեղեցու կից, որոնք չեն յանձնուիր կողմնակի մարդոց օգտուելու համար, եւ

Բ. Հայ լուսաւորչական եկեղեցիներու, սոյն գաւանութեան հոգեւորականութեանն ու հոգեւոր հաստատութիւններու պատկանող այն բոլոր տներն ու չէնքերը, որոնք կարկաւոր չեն իրեն՝ հոգեւորականութեան եւ յիշեալ հաստատութիւններու բնակութեան եւ անհրաժեշտ անհատութեան համար։

Մանաթութիւն. Սոյն կանոններուն չեն ենթարկուիր Ս. Փէթրսպուրկ եւ Մոսկուա քաղաքներու մէջ հայոց եկեղեցւոյն պատկանող անշարժ կալուածներն ու դրամագլուխները։

(3) Վարչական վերոյիշեալ կարգին են թարկել նաեւ այն կալուածներն ու դրամագլուխները, որոնք այսուհետեւ կը նուիրուին կամ կը կտակուին յիշեալ հաստատութիւններու օգտին։

(4) Յիշեալ կալուածներու եկամուտներուն եւ դրամագլուխներուն տնտեսութիւնը կեդրոնացնել ներքին գործերու նախարարութեան օտար դաւանութեան հոգեւոր գործերու բաժնին մէջ, որուն երկրագործութեան եւ պետական կալուածներու նախարարը պիտի յանձնէ, այդ կալուածներու տնտեսութեան տեղեկագրին հետ միասին, անոնցմէ ստացուող եկամուտները, իր տնտեսութեան տակ առած անշարժ կալուածներու տուրքերը եւ պարտքերը վճարելէ եւ ստորեւ յիշուած գումարները վար դնելէ ետք։

Այնուհետեւ ներքին գործերու նախարարութիւնը այդ եկամուտները, նմանապէս եւ իր վարչութեան տակ մնացած դրամագլուխներու տոկոսներէն, կազմուող գումարները, ներքեւ յիշուած գումարներէն հանելէն ետք կը յանձնէ այն հոգեւոր հաստատութիւններու որոնցմէ սոյն կալուածներն ու դրամագլուխները ընդունուած են։

(5) Անշարժ կալուածներէն ստացուող եկամուտէն ամէն տարի վար կը դնէ (Ա) 10 0/0ն

ոչ աւելի երկրագործութեան եւ պետական կալւածներու նախարարի կարգադրութեամբ յիշեալ անչարժ կալւածներու վարչութեան ծախքերու համար եւ յիշեալ կալւածներու բարելաւման արտակարգ ծախքերը ծածկելու նպատակով առանձին պահեստի դրամագլուխ կազմելու համար, եւ (Բ) 100 ին 5 ը ներքին գործերու նախարարի կարգադրութեամբ Հայ լուսաւորչական եկեղեցական հիմնարկութիւններու օժանդակիչ դրամագլուխ կազմելու եւ սոյն եկեղեցւոյ վարչութեան ընդհանուր պէտքերու համար, այն պայմանով, որ սոյն դրամագլխին կցուի նաեւ վերոյիշեալ (ա. կէտ) 10 0/0 ի մնացորդը։

(6) Այն պարագային երբ կասկածներ կամ տարաձայնութիւններ ծագին սոյն մասին, թէ հոգեւորականութեան եւ հոգեւոր հաստատութիւններու սեփականութեան տակ գտնուած այս կամ այն կալւածներն ու դրամագլուխները պէ՞տք է արդեօք կեզրոնացնել կառավարութեան ձեռքի տակ, այս մասին գործը կը յանձնուի ներքին գործերու նախարարի վճռին։

11. Յանձնարարել՝ (1) ներքին գործերու նախարարին (Ա) մշակել հիմունքներ Հայ լուսաւորչական եկեղեցւոյ օժանդակիչ դրամագլխին ձախքեր ունենալու համար, Հռոմէական կաթոլիկ հոգեւորականութեան օժանդակիչ դրամագլխի վերաբերեալ կանոններու նման եւ իր որոշումներն այս մասին առաջադրել իհաստատութիւն որոշուած կարգով, եւ (Բ) առնմանել հոգեւոր հիմնարկութիւններու հաշուետուութեան կարգ, անոնց յանձնուած եկամուտները ծախսելու գործին համար եւ (2) երկրագործութեան եւ պետական կալւածներու եւ ներքին գործերու նախարարներուն, իրենց փոխադարձ համաձայնութեամբ սահմանել՝ (Ա) կանոններ Հայ – լուսաւորչական եկեղեցւոյ կալւածներն ու դրամագլուխները յանձնելու կարգի մասին եւ (Բ) կանոններ յիշեալ կալւածները կառավարելու կարգի մասին,

եւ 111. Ի փոխարէն նախարարական ժողովի 1893 մարտի 26 ին բարձրագոյնս հաստատուած որոշման՝

Յանձնարարել երկրագործութեան եւ պետական կալւածներու, ներքին գործերու եւ հանրային կրթութեան նախարարներու սոյն որոշման 1 · յօդուածի մէջ յիշուած կանոններու հիման վրայ Հայ – լուսաւորչական եկեղեցւոյ կալւածներն արքունի կառավարութեան ձեռքն առնելէն առաջ, փոխադարձ համաձայնութեամբ որոշել այն կալւածները որոցմով ապահովէր Հան. կրթութեան նախարարութեան իրատութեան տակ առնուած դպրոցներու գոյութիւնը եւ ապա (Ա.) ցոյց տալ այն կալւածները որ անհրաժեշտ է թողնել դպրոցներու անմիջական կարիքներու համար, եւ (Բ) որոշել մնացած կալւածներու եկամուտներու համաձայն այն դրամական գումարներու չափը, որոնք ամէն տարի պիտի յանձնուին Հան. կրթ. Նախարարութեանը, վերոյիշեալ դպրոցներու պահպանման համար։

Հաշիւ եղեր է որ պետական մատակարարութեան յանձնուելիք Հայ եկեղեցական ամէն կալւածներուն ու հոգերուն արժէքը գնահատուած է 115 միլիոն ռուբլի։

ԽԱՂԱՄՈՒԻՆ ՎԵՐՋԸ

Հակառակ իրաղամոլութեան ծանր հետեւանքներու մասին մեր ունեցած դիտակցութեան, այդ ախտը մեր մէջ ալ տարածուած է։ Չկայ ոեւէ հայկական կամ օտար սրճարան մը որ նարտի եւ կամ թուղթի դրամախն տակ դրամ դրուած չըլլայ, ամէն սրճարան խումբ խումբ հաւաքուած կը խաղան, այդ պատճառաւ կըբնամ ըսել որ չ'ա մը ընտանիքներ դժբաղդ եղած են, եւ չ'ա տուներ սեղանը պատրաստած ժամերով իրենց ամուսնոյն կամ եղբօրը կ'ըսպասեն ճաշելու համար։ Իմ կարդաբերենէս վեր է այս մասին երկարօրէն գրելու, կը թողում զայն աւելի կարող գրիչներու եւ չահեկանութիւնէ զուրկ չեմ համարիր հետեւեալ փոքրիկ պատմութիւնը ընելու։

Հարուստ գրամատէրի մը զաւակ, կ'ըսկսի ինքզինքը իրաղամոլութեան տալ եւ ամէն օր մա ատ մա հօրմէն ստացած գրամները խաղի կը վատնէ։ Այնպէս որ հայրը հետաքրքիր ըլլալով կը տեղեկանայ տղուն կացութեանը, եւ օր մը զովը կանչելով կ'ըսէ։ Զաւա'կս, իմացայ որ իրաղամոլութեան առած ես ինքզինքդ, բայց սա' կը պատուիրեմ որ ամէն բանի վարպետին պէտք է ծառայել։ Տղան այս խրատը մտիկ ընելով կ'ըսկսի փնտռել վարպետ իրաղամոլ մը, եւ քիչ ժամանակի մէջ կը գտնէ իր փնտռած վարպետը որ գարշահոտութեան մէջ իրաղուած տեղեակ մը մէջ կը բնակէր, եւ կառաջարկէ որ իրաղայ։ Վարպետ իրաղամոլը կը յօժարի բայց իր կողմէ ալ կառաջարկէ որ միեւնոյն տեղեկին մէջ իրաղայ, երիտասարդը կը զարմանայ թէ արդեօք ինչ պատճառ ունի դուրս չելլելու։ Վարպետ իրաղամոլը գրպանէն տեսակ տեսակ զարեր եւլն. ինչ որ իրաղամոլութեան գործիքը կը կազմեն, հանելով կը ցուցնէ ա նոր եւ կեանքին մէջ բոլոր պատահարները պատմելով կ'ըսէ. սիրելի'ս, տեսա՞ր տուն, այսչափ վարպետութիւններ բանեցնելէ վերջ այս վիճակին հասայ։ գիտցած եղիր որ իրաղամոլին վերջը այս է։ Տղան սթափելով ետ կը կենայ այդ կորստաբեր ճամբէն։ երանի՛ թէ այս օրինակին հետեւելով մեր արհեստիցները, օգտուէլ ուզէին անկէ։

ԳԻՄ–ՏԻՒՆ

Գահիրէ 29 Սեպտ · 1903

ԱՋԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀ · ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Կարծուիներ կային թէ՝ Վեհափառ Հայրապետը էջմիածնի մէջ ձեռքերը ծալլելով նստած է, և անդին Ռուս կառավարութիւնը իր ուզածին պէս կառնէ կուտայ Հայերուս սեփականութիւնները։

Արդարեւ Ն· Մ. Օհանութիւնը՝ Ռուսիոյ նման միապետական կայսրութեան մը ճրնշումներուն տակ, իր բոլոր ուժը չ'պիտի կարենար ի հանդէս բերել, սակայն չենք ալ կրնար հաստատել թէ Նա՝ իր սիրեցեալ հօտին իրաւասութիւններուն պաշտպանութեանը մէջ կը թերանայ։ Այսպէս մտածելը բացարձակ անիրաւութիւն մը պիտի ըլլար։

Եկեղեցական կալւածներու դրութեան Ոչխազը հրատարակուելէ վերջ, Ն. Վեհափառութիւնը հրամայած է կանդակ մը ղրկել Սիւնեաց, ազդարարելով որ սիւնեաց անդամներն այս խնդրին առթիվ ո՛եւէ թուղթ ստորագրելու կամ որոշումներ տալու իրաւունք չունին, առանց հրամանին Հայոց Ընդհանրական Հայրապետին և Ս· Գրիգորի յաջորդին։ և գիտենք թէ մինչև յարդ ալ այդ կարգի ստորագրութիւն կամ որոշում տեղի ունեցած չէ։ Ուրեմն Հայոց Հայրիկը պարապը չ'նստիր։

ԱՐԱՔՍ ԽՈՒՄԲԸ

Այս ընկերութիւնն ալ հազիւ թէ իր փեռուրները փսխելու թուականը կսկսէ, ահա իր շուրջը սկսան դառնալ այն կարգ մը բանները՝ որոնք կարծես թէ՝ սովորական և ճակատագրային դարձած են հայերու ընկերութիւններուն համար։

Դեռ մոռցուելու վիճակին մէջ չ'ըլլար նուիրը բազդատարար «Արաքս» նուագախմբին մէկ անուրանալի յայտնակը, զոր տարաւ իր տուած ներկայացմանը պահուն, հազիւ ումմանայ դասատութիւններէ յետոյ սկիզբն ունի յայտնութեան նուագելով ի լուր Հայ հանրութեան։ Մենք ազգային շատ մը հաստատութիւններ ունինք, որոնց համար անգոհին գումարներ կը ծախսենք· բայց չեն տար այնպիսի գոհացուցիչ արդիւնք մը, ինչպէս «Արաքս» նուագախումբը իր հաւատ պիւտճէովը կրցաւ տալ քիչ ժամանակի մէջ։

Այս անակնկալելի յաջողութիւնն է անշուշտ պատճառը որ այդ ընկերութեան նոր կազմութեան օրերը իրենցմէ բաժնուած մէկ քանի ընկերներ հիմակ իրենց միանալու փափաքը ունին եղեր և առ այդ «Արաքս» հետ բանակցութիւններ սկսած են։

Միութիւնը զօրութիւն է կ'ըսեն, բայց մեր հայերը ատեպ իրենց ղբաղում մը ըստեղծելու համար կը բաժնուին և քիչ մը վերջն ալ միանալ կուգեն, «միութիւնը զօրութիւն է» ճշմարտութիւնը իրենց չ'մտածելու վրայ թրթռացնելով։

Իրաւ թէ՝ «Արաքս»ի հին ընկերներն ալ ամենէ զգայուններով տոգորուած «Եղբայր ենք մենք» երգելն և Գահիրէն չ'ղրկուեր այդպիսի կարեւոր կազմակերպութենէ մը։

Մենք այս վերջին դէպքերուն անտեղեակ պիտի մնայինք, եթէ հետեւեալ նամակը առացած չ'ունենայինք «Արաքս»ին յարգելի Գործ · ժողովէն՝ որուն մէջ հետաքրքիր խնդիրներ պատճառ կրկնուած կ'ունենք ի լուր հանրութեան մը պիտի կրնայ նշմարել թէ՝ հին ընկերները իրապէս զբօսութիւն մը կազմելու նպատակ չէ որ միանալու չանքեր կ'ընեն։ Տ'ր երկինք որ մեր բաժնները սխալման մը արժանի չըլլան՝ և «Արաքս»ը միութիւն կայացնելով՝ դէպի յառաջ հսկայ քայլեր առնել կարենար։

Ահա մեր ակնարկած նամակը։

Գահիրէ 5 Հոկտ 1903

Մեծապատիւ

Տիար Ս· Թօրոսեան

Ատ

Ժամանակէ մը ի վեր՝ «Արաքս» նուագախմբի կազմութեան օրերէն բաժնուած ընկերներուս կազմէ առաջարկ կը լինի միութիւն մը առաջ բերել և այս պատճառաւ քանիցս բանակցութիւններ տեղի ունեցան Գործ · ժողովոյս և յիշեալներուս կազմէ կարդուած Կանոնագիրը Մասնախմբի մէջբեւ։

Բայց նկատելով որ Գործ · ժողովոյս՝ և մեզմէն ժամանակ Ընդհ · ժողովոյ անդամց նկատմամբ ժամանակը կը պակսի ակռաւած բանակցութիւնները առաջ մղելու, բան մը՝ որ կը ձգնաժամ նաեւ «Արաքս» նուագախումբիս դաշնութեանց, հետեւաբար անյապաղ օր Ընդհ · ժողով դումարուելով յետ երկար խորհրդակցութեանց և փոխանակութեանց, որոշեց իր կազմէ և լիագօր ներկայացուցիչներ կարգել և ինք միանգամ ընդ միշտ ազատ մնալ այդ բանակցութիւններուն պատճառած տաղտուկներէն, և անմիջապէս ընտրութեան ձեռնարկելով զՁեզ և Տ· Վ· Մօմճեանը ներկայացուցիչ ընտրեց միաձայնութեամբ, պաշտօն տալով ժեզի՝ իր որոշումը դրաւոր ապահաղորդել յիշեալ կարգ · Մասնախմբին Տ· Մօմճեանի և Ձեզ։

Արդ՝ յանուն Արաքսնուագախմբի Ընդհ· ժողովոյն, կը խնդրենք որ ընկերասիրաբար ընդունիք լիագօր ներկայացուցչի պաշտօնը և ըստ օրինի յառաջ տանիք այս բանակցութիւնը որ Գործ · ժողով արդէն սկսած եր վերոյիշեալ կարգ · Մասնախմբի հետ։

Հաճեցէք ընդունիլ, Տիար, մեր կանխանուէր շնորհակալեայ և մեծարանաց հաւաստիքը։

Մնամք Բարգանօք

Ի Դիմաց Գործ · ժողովոյ

Ատենապետ Ատենագրաց

Մ · ՏԻՆՆՈՋԵԱՆ Գ· Կ· ՏԱՄԿԱՃԵԱՆ

Կնիք

ՄԻ՛ ՄՈՌՆԱՔ

«Արշալոյս»ի Հինգերորդ տարեշրջանը Օգոստոս 1 ին սկսած է և դեռ քիչերը իրենց բաժանորդագինը ղրկելու հաճած են։

Առանձին դիմումներ ընելու համար ժամանակ չունինք։ Թերթին կանոնաւոր հրատարակութիւնը ապահովելու համար Ձեր բաժանորդագինները ընդհարհատ վճարանելու մի՛ մոռնաք։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

(18)

ՍԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ

Հեղինակ ԲԻԷՌ ՍԱԼ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Թ.

ՀԱՅՐ ՊԷՐԹՐԱՆԻ ԿԱՊԵԼԱՆ

— Հաւանաբար, ըսաւ, մենք ձեռնպահ պիտի մնանք։

— Այնպէս է։

— Դեռ ճաշի վրա՞յ է։

— Խեղճ երիտասարդը ախորժակ չունի։ Ձուկէն վերջ միայն քիչ մը պտիր կ'ուզէ։

— Այն ատեն, իր պտիրը տանելու ատեն քան մը չը՞ պիտի ըսես իրեն։

— Ո՛չ· որովհետեւ մենք չէզոք դիրք պիտի բռնենք։

— Միայն մեր չէզոք ըլլալը, նկատեց Պէրթրան, մեզի իրաւունք չէ՛ր տար որ դռնեբը անոր առջեւ գոցեինք· ասիկա զայն ծուղակը ձգել պիտի ըլլար։

— Այո՛· պարզապէս զանոնք այս ուղղէն հետացնելդ նայէ՛։

Քանի մը վայրկեան վերջ, Մարթալ իր ազքատիկ ճաշը աւարտած էր եւ ոտիկանները հայելիին մէջէն դիտելին որ խնձորոդիի վերջին գաւաթ մը կը խմէր եւ ընդհատ ատքի ելլելով հագաւ իր վերանոցը (pardessus) ու պատրաստեցաւ դուրս ելլելու՝ ձեռքը բռնելով ասուէ խոշոր ձեռնոցները։

— Ձեռքը մատանի կը տեսնե՞ս, հարցուց Մարթէն Ֆինէթի, որ աւելի մօտեցած էր հայելիին։

— Ո՛չ· իր ալ ձեռքը հակառակ կողմը դարձուցած է։

Այս պահուն Տիկին Պէրթրան խռնոտոց գացած էր եւ կը յուսար թէ՝ այս գեղադէմ երիտասարդը պիտի կրնայ գուշակել թէ՝ պարէզէն կողմը տանող դուռը հրեշտանոցի մը գոցուած է եւ թէ՝ դէպի այն կողմը չարժում մը ընելով՝ դիւրութեամբ պիտի ազատի ոտիկաններուն ձեռքէն· եւ նթէ անոնք ուզէին դաշտին մէջ անորետեւէն իյնալ, ասիկա նեազ կարեւորութիւն ունէր· որովհետեւ ինք չէր ուզեր որ իրենց կապկան ձերբակալութեան մը թատերավայրը ըլլար· իսկ գալով Պէրթրանի, հանդարտօրէն կը քննէր չարժուձիները ոստիկաններուն եւ Մարթալի, բայց կը փափաքէր որ այս վերջինը ազատի։

Մարթէն եւ Ֆինէթ ոտքի ելած էին եւ իրարանչիւրը զրան քովը դիրք կը բռնէր իրենց օրսին վրայ նետուելու վիճակին մէջ։ Երբոր Մարթալ նախասրահին սեմէն դուրս կ'ելլէր, զգաց որ երկու բազուկներ զինքը կը նուաճէին, եւ միեւնոյն ժամանակ նշմարեց որ Հայր Պէրթրան, միչտ նստած վիճակի մէջ պաղարիւնութեամբ կը դիտէր եղածները· ուստի կարծեց թէ՝ զինքը կողպանելու համար յանկարծ զարան մը սարքուած է այս սենեակին մէջ, ու նոյն իսկ չկրցաւ լսել «յանո՛ւն օրինաց» բառերը· զոր Ֆինէթ արտասանեց։

Մարթալ՝ իր կաշնեղ եւ դնդերային ուժեղ կազմին չնորհիւ, որ այդ օրերուն մէջ իր ուսնեցած ջղագրգռութենէն պատճառաւ կրկնուած էին, միակ չարժում մը ըրաւ, զինքը նետող բան մը ցնցելու պէս, եւ երկու ոտիկանները չորս քայլ հեռուն նետուեցան· իսկ միեւ կողմանէ՝ Հայր Պէրթրան երկու աչքերովը նշան կ'ընէր իրեն, պարտիզին դուռը ցոյց տալու համար· սակայն Մարթալ չկրցաւ հասկնալ այս, եւ բոլոր ուժովը դէպի դուռը ուղղուեցաւ։

Երկու ոտիկանները սակայն, այս առաջին հանդիպումէն կազդած, ինքզինքնին ժողուելով դրան առջեւը տնկուեցան անցքը արգիլելու համար· իսկ Մարթէն՝ իր տարեհասակը հանելով Մարթալին վրայ ուղղած էր արդէն։

Իրենց համար «յանուն օրինաց» բառաձեւը բաւական էր Մարթալին յանցապարտութիւնը կասկածէ չենթարկելու, որչափ ալ այս վերջինը՝ հակառակ իր գոհն կացութեան՝ ուր կը գտնուէր, անմեղի մը հանգարտութիւնը ունէնար· ուստի պէտք էր ամէն գնով ձերբակալել զայն։

Մարթալ միչտ տարակուսելով թէ՝ տակաւին աւազակներու դարանին մէջ բռնուած է, ինքնիրեն մտածեց որ իրեն համար անկարելի պիտի ըլլայ ինքզինքը այս երկու զինեալ մարդոց զէմ պաշտպանելը, որոնք մարդասպաններ կը թուէին, եւ հակառակ իր քաջասրտութեան որոշեց փախուստ տալ եւ դէպի ետ ընկրկելով երկրորդ սրահին պատուհաններէն խոյս տալով ազատիլ փոձեց· բայց եթէ Մարթէն եւ Ֆինէթ իր ուժին չէին հաւատարկէ, ունէին սակայն իրեն արագաշարժութիւնը։ Անոնք իր ետեւէն մխեւնոյն ժամանակ սրահը հասան եւ որովհետեւ միչտ միտքին կը գտնուէին, հետեւաբար ամենափոքր նշանով մը կրնային զիրար հասկընալ։

— Կեցէ՛ք, ապա թէ ոչ կը կրակեմ, աղա-

Յ. ՓԷՄՊԵՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԾԻԱԽՈՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵԴԻՊՏԱԿԱՆ ՍԻԿԱՐԼԷԹՆԵՐՈՒ
Յատկապէս պատրաստուած ձեռաչէն սիկարէթներ

ԳԱՂԷՒՐԻՔ (ԵԴԻՊՏՈՍ)

491

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԻ ԳԱԼԱՒՈՐ ՄՔՆԵՐԱՆՈՑ
Հեռագրական Հասցէ՝ — ՓԷՄՊԷՃԵԱՆ ։ Թելեփօն՝ Թիւ 689 ։

ՀԻՆ ՁԱՅԹԻԶԻ ԴԻՄԱՑ
Նամականւոյ՝ Թիւ 129

ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Մեր առաջիկայ թիւը իր սովորական նիւթերէն զատ, Զորրորդ Երեսը ամբողջ՝ յայտարարութեանց տեղ պիտի պարունակէ իբր յաւելուած՝ ե. Թորոսեանի երկու պատասխաններն հետեւեալ վերնագիրներով ։

1. Յարութիւն Ճանկիւլեանի լրբենի սուտթիւնները և անմարդավայել զրպարտութիւնները ։

2. Սեգրաք Օտապաշեանին ճափըրտուքները ։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՎԷՊԵՐ

Դրօշակի յարդելի խմբագրութեան մէկ գեղեցիկ հրատարակութիւնը աչքի առջեւ ունինք. է. Ակնունիի «Կովկասեան Վէրքեր»ը ։

Սոյն 368 էջերէ բաղկացած ստուար հատորին, միայն թղթին մաքրութիւնը եւ տպագրութեան գեղեցկութիւնը չէ որ հրապուրիչ և ներկայանալի կը գտնենք. այլ՝ անոր պարունակութիւնը ճոխ դանձարանի մը հետ կրնանք բաղդատել ։

Հատուած մը ահա անոր յառաջաբանէն, որ պերճախօս եղանակաւ գրքին արժանիքը կը բացատրէ ։

«Վէրքեր» չատ ենք ունեցել մեր սեւաւոր պատմութեան ընթացքում. չատ ունինք և այժմ ։ Ու այդ ցաւօտ վէրքերի երկարաձիգ շարքին աւելացաւ մի նորը՝ չնորհիւ այն տիրապետութեան, որից երբեմն «Վէրք Հայաստանի»ի հեղինակը ամբողջ Աբարատեան աշխարհի հետ միասին բուժումն էր սպասում ։ «Կովկասեան Վէրքերն» են դրանք, որ ահա առանձին գրքոյկով առաջարկում ենք հայ ընթերցողին ։

Ահա «Կովկասեան Վէրքեր»ի բովանդակութիւնը ։

1. Ռուսացում. 2. Տիպ Ռուսարարը. 3. Հայոց Դպրոցների փակումը. 4. Ճափրչականութիւն. 5. Գնայէք ուսումնասիրեցէք. 6. Գալտնի զեկուցում. 7. Կրօնական հալածանք. 8. Փակել ընկերութիւնները. 9. Պէտք չեն գրքեր. 10. Թեմական դպրոցներ. 11. Կաթոլիկոսութեան շրջիկը. 12. Դաւ–վարպետները. 13. Կաշառքի աշխարհում. 14. Հալածական լեզուները. 15. Ցնծալը. 16. Հայկական շարժումը. 17. Երկու կրակի մէջ. 18. Դէպի բանտերը. 19. Դալտնի վկայագիրներ. 20. Քաղաքական գաղութիւն. 21. Վրայ դիական հարց. 22. Նոր օրեր։

Այս վերնագիրներուն ընդարձակ բացատրուած են և մանրամասնօրէն բացատրուած այն զրկանքները որոնց են. թակայ են հայերը։

Ներկայ գրքէն մէկ օրինակ իր քով չունեցող և ուշի ուշով չ'կարդացողը, թո՛ղ չ'ըսէ թէ ինք Ռուսահայերու վերքերը խառնած է և այդ մասին ո՛և է ծանօթութիւն ունի ։

Գրքին գինն է 3 ֆրանգ և գնել փափաքողները կրնան դիմել

Rédaction du «Droschak»
(Genève (Suisse)

ՀԱՆԴԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէ 5 Հոկտ. 1903

Մեծապատիւ.

Տիար խմբագիր «Արշալոյս» պատուական լրագրի. Ս.ատ

Տի՛ր.

Ներփակեալ կ'ուղարկեմք Ձեզ՝ ի նպաստ արկածեալ Հայ արհեստաւորի մը՝ մեր ձեռօք կատարուած հանգանակութեան ցուցակը, խնդրելով որ բարեհաճիք զայն հրատարակել Արշալոյսի մօտակայ թիւերէն միոյն մէջ։

Այս առթիւ կանխաւ մատուցանելով Ձեզ մեր չնորհակալիքն։

Մնամք յարգանօք

Հ. ԲԱԳԱՐԱՏ. Ի. ՄԿՐՏԻՉ
ԵՕՐՏԱՄԵԱՆ ՓԱՓՈՒՃԵԱՆ

Հանդանակութեան մասնակցող ազնիւ Տիարք ։

30 Ղրչ. Բարթիկ էֆ. Նահապետեան. 10 Բագարատ Եօրտամեան. 10 Մկրտիչ Փափազեան. 10 Երուանդ Փափազեան. 5 Խաչիկ Զաւուշեան. 2 Անդրանիկ Մկրտիչեան. 2 Սահակ Ցնծալեան. 10 Ե. Աւագեան. 5 Ոմն. 2 Ոմն. 5 Յարեն Յակտատուրեան. 2 Ոմն. 5 Ոմն. 10 Ոմն. 5 Ս. Սարգիսեան. 4 Ոմն. 5 Գէորգ Բարչեան. 5 Ոմն. 10 Երուանդ Հաճեան. 2 Մարտիկ Աւետեան. 5 Ոմն. 20 Ա. Ա. 5 Գալուստ Մերկէրեան. 5 Նշան Աչճեան. 10 Ոմն. 10 Ոմն. 5 Ե. Ս. 5 Ոմն. 10 Ա. Ֆէնտեան. 5 Arturo Mazzitelli. 5 Ոմն. 10 Թոմաս Բրուտեան. 10 Գ. Թոփալեան. 2 Ոմն. 10 Ոմն. 2 Ոմն. 2 Ոմն. 10 Ս. Օ. Քարալեանեան. 10 Ոմն. 5 Ոմն. 5 Ոմն. 5 Կարապետ Տէմիրճեան. 10 Ոմն. 10 Ց. Տէվրիշեան. 10 Ոմն. 2 Ոմն. 2 Ոմն. 5 Լեւոն Թազուրեան. 5 Մանուկ Ճիլոճը. 10 Ոմն. 10 Նշան Դերձակեան. 5 Պետրոս Դէորգեան. 5 Դէորգ Երկանեան. 2 Մանուկ. 5 Օ. Թ. 5 Ց. Ս. 10 Ոմն. 97 1/2 Աղքատախնամ ընկ. 10 Արմենակ Մատրեան. 10 Դէորգ Նահապետեան. 5 Եղբարք Հայաստանեայք. 10 Ոմն. 5 Ոմն. 10 Ոմն. 5 Ոմն. 10 Ոմն. 5 Ոմն

Լ Ա ՄՈՒՉՈՒԱԼ Լ Ա Յ Ֆ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ

ԱՅԺԱՐՀԻՍ ԷՆ ՀՁՕՐԸ ԵՒ ԷՆ ԿԱՐԵԻՈՐԸ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1843 Ի Ն

ՆԱԽԱԳԱՀ Ռ· Ա· ՄԱՔ ԳԷՕՐՏԻ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	1, 981, 000, 000 Ֆրանգ .
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ	6, 946, 000, 000 Ֆրանգ .
100 0/0 ԲԱՇԽՈՒԱԾ ՇԱՀԱԲԱԺԻՆՆԵՐ	541, 000, 000 Ֆրանգ .

Կարելի չէ բաղդատութեան դնել ուրիշ ո եւ է ընկերութեան պայմանները Լ.Ս. ՄԻՒԶՈՒԱԼ Լ.Ա.Յ.Ֆ.Ի ընծայած հոյակապ առաւելութիւնները ունի հետ : Բացի կեանքի բազմատեսակ ու նոյն իսկ տոկոսաւոր ապահովագրական ձեւերէն , այր եւ կնոջ միանգամայն , ինչպես նաեւ տղոց ու ցմահ եկամուտի վերաբերեալ անմրցելիօրէն նպաստաւոր րոլիսներ կը տրուին : Իրեն զուտ փոխադարձ ու համազգային ընկերութիւն , Լ.Ս. ՄԻՒԶՈՒԱԼ Լ.Ա.Յ.Ֆ.Ի պայմանները ստուգիւ գերիվեր են . վերոգրեալ թուանշանները արդէն շատ պերճախօս են : Պէտք չէ ապահովագրուիլ առանց ի նկատի առնելու Լ.Ս. ՄԻՒԶՈՒԱԼ Լ.Ա.Յ.Ֆ.Ի շահաւէտ ու մանաւանդ անկասկածարկելի հատուցման պայմանները :

Հնդհանուր Դործակալ Եգիպտոսի , Կիպրոսի եւ Պաղեստինի — ՆԻՓՕԼԱ ՖԻՐԶԻՍ

Փոխ-Հնդհանուր Դործակալ Եգիպտոսի — ՕՀԱՆՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ·

16 Շարա Կասր , (Թիվֆիխի) Մեմֆոնեան փապրիքայի կարգը՝ Աւստրիական Հիւպատոսարանի դէմ , Դահիրէ (Եգիպտոս)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ՝ ԴՐՏԻ ԼԻՕՆ ՊԱՆԻԱՆ Է :

Երջանիկներու համար Հպատուաւոր եւ ձեռնհաս գործակալներ կը փնտռուին . Դիմել՝ փոխ-Հնդհանուր Դործակալութեան .

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ժ . ՆԱՅՏԼԻՆԳԸՐ

Պահեստ փողոց . Խաղնէտարի սիփականութիւն , Պրիթիշ Օթէլի ճիշտ դիմաց
Դաֆէ Տը Լա Պուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ԲԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 6500 ՄԱՄՆԱՁԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աչխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԻՐներն են եւ ասոնցմէ մինչեւ յարդ 17, 000, 000 ծախուած է :

430 k արձի վկայականներով եւ մետալներով վարձատրուած , երաշխաւորեալ մեխանիաներ .

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵՆ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստահանդիսին մէջ ստացած է :

ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ ԲՐՈՒՍԵԼՅՈՑ ԿԱՑՍԵՐՈՒԿԱՆ ԱՐՔՈՒԻՆԻԻՆ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ ԱՆԴԼԻՈՑ ԿԱՑՍԵՐՈՒԿԱՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒԻՆՆԵՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ Ն . Ք . ՅՈՅՎՄՆԵՆ ՏԱՆ

Զրի դասեր և նորոգութիւններ , ՍԻՆԿԻՐ մեքենայից համար , յաճախորդաց տուներուն մէջ :

Վճարման դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիներու և նորոգութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

կեղծերէն զգուշանալ , ուշադրութիւն դարձնել իւրքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԻՐի յատկանշին :

ԳԻՆ ՉԱՓԱԻՈՐ

ԱԱԽՔՆ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐԵՒԻ ԴԷՄ

Հիմնուած 1825 ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	11, 250, 000	ՖՐ .
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ	20, 370, 000	»
ԴԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ 1901 ԻՆ	15, 940, 000	»

ԿԵՆԴ . ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ , Էմս-ըա-Շարիչ (Գերմ .)
ԴՈՐՏԱԿԱԼՈՒԹ . ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՑ , Ֆր . Քուէյի
ԴՈՐՏԱԿԱԼՈՒԹ . ԳԱՀԻՐԷԻ , ՕՀԱՆՆԵԱՆ եւ ԸՆԿ .
16 , Շարա Կասր (Թիվֆիխի) Դահիրէ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒԻՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ	Տարեկան դին . ոսկի	60
»	» Վեցամսեայ »	30
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐ	Տարեկան փր .	20
» »	Վեցամսեայ »	10

ԿԱՆԽԻԿ

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

ՀԱՅՏԵՆԵՔ

1. ՏՊԱՐԱՆ Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ . — Մանսուր բաշա, Նորակառոյց Դաֆէ տը լա Պուրսի բասաժին մէջ, Թիւ 2 .

3. — ԼՂԲԱՐՔ ՋԱՄՈՒՐԵԱՆ . — Վաճառատուն ամեն տեսակ գուլպաներու, պատրաստ զոլաղը չապիկներու , մետաքս եւ բամպակ թաշկինակներու , Եւրոպական եւ ազգային կօշիկներու , ֆոնտֆիէյի ճոխ զանազանութիւններու : Շարա Գլօտ – Պէյ Թիւ 26. 490

4. — ՊՕՂՈՍ ՓԼՆՏԻԿԵԱՆ . — Մասվաճառ . Պէն էլ Սուրէն , Ֆրէրներու գօլէժին ճիշդ դիմաց . 301

5 . — ՋԷՅԹՈՒՆՑԻ . — Զէյթունի անցեալեն եւ ներկայէն . Ա. Հատորը դրեթէ ապառելու վրայ է եւ Բ. Հատորն ալ հրապարակ եկած է : Գինն է երեք ֆրանգ փոխանակ 2 ու կէսի , ինչպէս որ դրքին վրայ յանձնարուած է : Կը վաճառուի Արշալոյսի խմբագրատունը , Տեար Կարապետ Սուքեասեանի քով :

6. ԱՐԱՄ ՄՐԲԱՏ . — Ներկայացուցիչ ամեն տեսակ Եւրոպական լրագրներուն Ընտիր սիկարէթներ : Նահանգապօշխարու ամենաճոխ հատաքաժանիք : Էօշպէքիյէ Քուչ Օֆիսին դիմաց , Սափրիչ Նիքօլա տը Լուքայի անկիւնը : 392— 417 :

8. Կ. Դ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ . — Եվրոքայրարոյժ և Մարճագէտ : Ապտին , Շարա-էլ-Պօսթան , Թիւ 39 : 392 — 417 :

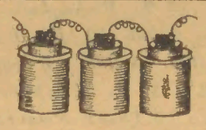

9. ԽԱՉԻԿ Ս. ԼՏԻՐՆԷԼԵԱՆ . — Ամէն տեսակ մետաղեայ կարասիք կը նորոգէ , կը մաքրէ , կ'ոսկեզօծէ և կ'արծաթզօծէ խիստ տոկուն և անհատաստի արժան գնով .
Խան-Խալիլ Մա'ասխ փողոց . 490

11. — Ս. ՈՒԶՈՒՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ . — Ամէն տեսակ ժամացոյցներու վաճառումն և յարդարումն զատ , նոր բերել տուած է Մէմանթօ (յուշարար) ժամացոյցներէն , Էօզպէքիէ , Վահէլ պիրքէ , Տիբլիքա դեղարանին դիմաց . 410

13 . — ԽՄԲԱՒՆԿԱՐ Հայ Նշանաւոր դէմքերու . Վաղուէն երդարանէն արտատպուած ընտիր թուղթի վրայ և երկու դոյնով . Կը պարունակէ , Վահ . Խ . Հայրիկ , Բամառ Քաթիպա , Նար-Պէյ , Րաֆֆի , Նալբանդեանց , Դուրեան , Պէշիկթաշլեան , Աւետիսեան և Վաղուէն . Դին 50 սանթիմ . Դիմել առ Դալուստ Թազանճեան , Ապտին Նպարավաճառ .

14. ՎԱՀԱՆ ՄՈՄՃԵԱՆ . — Կը պատրաստէ ոսկիէ և արծաթէ զարգանկար – մենեղի և գրատպեալ գաւաչաձեները : Ապտինի գարագօլին դիմաց , Սիրինքս դեղատունին կից , և Խան Խալիլ Շարա Մագասիս Թիւ 5 392 — 492

15. ՏԻԿԻՆ ՄԱՅՐԻԱ ՓԱՓԱՋԵԱՆ . — Եգիպտական կառավարութենէն արտօնեալ մանկաբարձ : Ապտին Շարա - էլ - Պօսթան , Թիւ 29 .

16. ԱԶԳԱՊԵՏԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ . — Աթըլիյէ սեղմիրանի և գօտիներու չափի վրայ . Շարա Ապտիւլ Ազիզ Եերիճ բաշալի պարտէզին դիմաց , Թիւ 20 . 420

17 . — ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԱՍԱՐՃԵԱՆ . — Նպարավաճառ . ընդ միչտ թարմ ապրանքներ վաճառելու որոշում առած է : Պատ էլ խոյր . 420

18. ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ . — Նախատիպերը : Հատաքաժոյ չորս տարուան Արշալոյսներու , գին 240 ղրշ . ոսկի . Յատկագիր Հայրենեաց (բղթակազմ) 10 ղրշ . Ազգային սահմանադրութիւն , 12 . Սասունցի և Զէյթուն , 10 . Դող Մհաս , 8 . Զուարճալի անեքտոթներ , 5 . Հին Ծախսի դարմանման ամենայարդար միջոցը , 3 . Ձամբորդութիւն ի Զուիցերիա , 3 . Եղիպտոսի գունաւոր քարտէսը , վերջնական գիներով : Մանսուր բաշա Դաֆէ տը լա Պուրսի բասաժին մէջ , Թիւ 2 .

19 .

20. ԱԻԵՏԻՍ ԴԱՐԱԿԻՒԼԵԱՆ . — Դերձակ . Մանսուր բաշա խալիճ , Թրամվէյի կըծին վրայ . 420